

Zapata

Rola przysięgi w tradycyjnym rozwiązywaniu konfliktów.

W moim referacie chciałbym rozważyć rolę przysięgi w tradycyjnych sposobach rozwiązywania konfliktów opartych na prawie zwyczajowym, a także jej ewentualne miejsce i funkcję w rozwoju prawa stanowionego. Jako przykłady posłużą mi instytucje *besy i beji* (północna Albania, Kosowo), *mbiam* (Nigeria), *ntam* (Ghana), *hodny* (Świat Arabski), a także, na zasadzie porównania, koncept *ađ and wedd* (oath and pledge) obecny w Wielkiej Brytanii.

Na wstępie krótko scharakteryżuję wymienione przeze mnie powyżej przysięgi. Zwrócę uwagę na sposób ich zawierania, transcendentny charakter, źródła ich siły, a także różnice występujące między nimi.

Następnie określę miejsce, jakie przysięga zajmuje w tradycyjnych procedurach rozwiązywania konfliktów opartych na prawie zwyczajowym – mediacji opartej na *Kanunie* w Albanii i Kosowie, sądów rady starszych wśród ludu *Ibibio* w Nigerii, tradycyjnego arbitrażu ludu *Akam* z Ghany oraz pre-islamskiej instytucji *Sulha* z Bliskiego Wschodu. Przybliżę moment, w którym przysięga jest stosowana, jej cel oraz skutki.

Krótko opiszę ewolucję jaką przez wieki przeszedł w Wielkiej Brytanii koncept *ađ and wedd*, kładąc nacisk na pogląd, że mimo niewątpliwej ewolucji *common law* na przestrzeni wieków, *oath and pledge* pozostało jednym z filarów i fundamentów tego systemu.

Posługując się analizą porównawczą spróbuję zasygnalizować na poziomie ogólnym możliwą drogę wykorzystania dorobku tradycji i prawa zwyczajowego w budowie nowoczesnego systemu prawnego. Posłużę się także koncepcją *habitusu* Pierre'a Bourdieu, opowiadając się za innym niż dotychczas rozumieniem prawa zwyczajowego – nie jako zacofanego systemu prawnego stojącego w konflikcie z modernizującym się państwem, ale jako pewien szczególny zespół dyspozycji, który w toku socjalizacji nabywają ludzie żyjący na terenach jego obowiązywania.